

2024-2025-ci tədris ili üçün Coğrafiya fənn proqramı
**XI sinif və məzunlar
(həftəlik II və III bloklar üçün 4 saat dərs)**

Ay	Həftə	Mövzu
Avqust	2	COĞRAFIYA TƏBİƏT ELMLƏRİ SİSTEMİNDƏ. Coğrafiya təbiət elmləri sistemində. Coğrafiya elminin tədqiqat metodları. Coğrafi kəşflər dövrü. Coğrafi biliklərin toplanması. Coğrafiya elmlərinin inkişafı. Coğrafiya elmi müasir dövrdə və müasir coğrafiya elminin yeni sahələri. Coğrafiyada yeni biliklərin toplanması yolları və informasiyanın təqdim olunma üsulları. Azərbaycanca coğrafiya elminin inkişafı.
	3	YER KÜRƏSİNİN KARTOQRAFİK TƏSVİRİ. Plan, planaalma və onun növləri. Miqyas. Üfüqün cəhətlərinin təyini. Kompas və azimut. Relyefin təsviri. Mütləq və nisbi hündürlük anlayışı. Horizontallara aid məsələ həlləri. Topoqrafik xəritələr.
	4	Coğrafiya xəritəsi onun əhəmiyyəti, məlumat mənbəyi kimi istifadəsi və təsnifatı. Xəritələrdə təsvir üsulları və kartoqrafik ümumiləşdirmə (generalizasiya). Coğrafi koordinatlar. Xəritələrdə məsafələrin və sahələrin hesablanması. Kartoqrafik tədqiqat metodları. Kartoqrafik proyeksiyalar.
Sentyabr	1	YER GÜNƏŞ SİSTEMİNDƏ. YERİN HƏRƏKƏTİ VƏ ONUN COĞRAFI NƏTİCƏLƏRİ. Səma cisimləri, Günəş sistemi planetləri və Planetlərin qruplaşdırılması. Yer planeti. "Ay" Yer in peykidir.
	2	Yerin öz oxu ətrafında hərəkəti və onun coğrafi nəticələri. Qurşaq və yerli vaxt. Yer in günəş ətrafında hərəkəti və onun coğrafi nəticələri. Qütb gecə və gündüzləri. Işıqlanma qurşaqları. Günəş şüalarının düşmə bucağının hesablanması.
	3	LİTOSFER – YERİN DAŞ TƏBƏQƏSİ. Yer qabığının inkişaf tarixi. Yer in daxili quruluşu. Yer qabığını təşkil edən süxurlar. Yer in geoxronoloji cədvəli. Dağəmələgəlmə mərhələləri. Vulkanlar. Zəlzələlər. Yer səthinin relyefi. Dağlar, Düzənliklər.
	4	Azərbaycanın geoloji quruluşu. Azərbaycan Respublikasının relyefi. Azərbaycanın endogen relyef formaları. Azərbaycanın ekzogen relyef formaları. Azərbaycanın faydalı qazıntıları.
Oktyabr	1	Avropanın relyefi. Asiyanın relyefi. Okeanda baş verən sunaminin fəsadları.
	2	Şimali Amerikanın relyefi. Cənubi Amerikanın relyefi. Afrikanın relyefi. Avstraliyanın relyefi.
	3	ATMOSFER – YERİN HAVA TƏBƏQƏSİ. Atmosfer əhəmiyyəti və quruluşu. Atmosfer radiasiyası və onun növləri. Hava və İqlim. Havanın temperatur rejimi. İstilik qurşaqları. Atmosfer təzyiqi. Küləklərin yayılması və növləri.
	4	Hava kütlələri və atmosfer cəbhələri. Siklon və Antisiklonlar. Havanın rütubəti və atmosferdə su buxarı. Havanın nisbi və mütləq rütubətinin və rütubətlənmə əmsalının hesablanması. Atmosfer yağıntıları və Yer kürəsində yağıntıların paylanması. İqlim qurşaqları və iqlim tipləri.
Noyabr	1	Azərbaycan Respublikasının iqlimi. Azərbaycanda günəş radiasiyası, günəşli günlərin sayı və havanın temperaturu. Azərbaycana təsir göstərən hava kütlələri və yağıntıların paylanması. Azərbaycanda formalaşan iqlim tipləri.
	2	Avropanın iqlimi. Asiyanın iqlimi. Şimali Amerikanın iqlimi. Cənubi Amerikanın iqlimi. Afrikanın iqlimi. Avstraliyanın iqlimi. Antarktidanın iqlimi.
	3	HİDROSFER – YERİN SU TƏBƏQƏSİ. Dünya okeanının yaranması. Okeanların öyrənilməsi. Okean suyunun fiziki-kimyəvi xassələri. Dünya okeanında suyun dinamikası. Dünya okeanının sərvətləri və ondan istifadə. Dünya okeanının hissələri. Dəniz, körfəz, boğazlar. Dünya okeanında quru sahələri.
	4	Quru suları – çaylar, göllər, yeraltı sular, bataqlıqlar, buzlaqlar.
Dekabr	1	Azərbaycanın daxili suları – Azərbaycanın çayları. Azərbaycan çaylarının qidalanması və su rejimi. Azərbaycanın su anbarları və kanalları. Azərbaycanın yeraltı suları-mineral bulaqları, bataqlıqlar, buzlaqlar.
	2	Xəzər dənizi. Avropanın daxili suları. Asiyanın daxili suları. Şimali Amerikanın daxili suları.
	3	Cənubi Amerikanın daxili suları. Afrikanın daxili suları. Avstraliyanın daxili suları.
	4	BİOSFER – YERİN CANLI TƏBƏQƏSİ. Torpağın quruluşu, xüsusiyyətləri və tipləri. Coğrafi təbəqə və onun qanunauyğunluqları. Bitki və heyvanların yaşayış mühiti. Coğrafi qurşaqlıqlar və təbii zonalar.
Yanvar	1	Tətil
	2	Materiklərin bioehtiyatları və təbii zonaları. Azərbaycanın torpaq örtüyü. Azərbaycanın bitki və landşaft örtüyü.

	3	Azərbaycanın qoruqları və yasaqlıqları. Azərbaycanın fiziki-coğrafi rayonlaşdırılması. Böyük Qafqaz fiziki-coğrafi vilayəti. Kür çökəkliyi fiziki-coğrafi vilayəti.
	4	Kiçik Qafqaz fiziki-coğrafi vilayəti. Lənkəran fiziki-coğrafi vilayəti. Orta Araz (Naxçıvan) fiziki-coğrafi vilayəti.
Fevral	1	Dünyanın siyasi və iqtisadi mənzərəsi. Dünyanın siyasi xəritəsinin formalaşması. Dünya ölkələrinin geosiyasi mövqeyi. Qədim və müasir sivilizasiyalar. Dünyanın siyasi münəqişə regionları. Türk sivilizasiyası. Azərbaycanın sivilizasiyalararası mövqeyi. Tarixi-coğrafi regionların müasir vəziyyəti. Müasir dünyanın "iqtisadi gücləri".
	2	Dünya və Azərbaycan əhalisi, onun sayı, təbii artımı, yerdəyişməsi və yaratdığı problemlər. Əhalinin təbii artımı və miqrasiyası. Dünya əhalisinin təbii artımının yaratdığı problemlər.
	3	Dünya əhalisinin yaş-cins tərkibi, əmək ehtiyatları. Asiya, Afrika, Latın Amerikas, Avropa, Şimali Amerika, Avstraliyanın əhalisi. Yaş-cins piramidasının qurulması.
	4	Azərbaycanda demoqrafik vəziyyət. Azərbaycanda əhalinin sıxlığı və urbanizasiyası. Yer kürəsinin mənimsənilməsi. Urbanizasiya. Urbanizasiyada regional fərqlər. Dünya əhalisinin irq, etnik, milli və dini fərqləri. Dünya ölkələrinin dövlət quruluşları. İqtisadi-sosial həyat və onun inkişafı. Beynəlxalq təşkilatlar.
Mart	1	Azərbaycanın iqtisadi-coğrafi rayonları. Azərbaycan Respublikasının aqrar-sənaye kompleks, iqlim amilləri ilə əlaqəsi və iqtisadi-coğrafi rayonlara uyğun qruplaşdırılması. Azərbaycanın nəqliyyatı və iqtisadi əlaqələri.
	2	Dünya energetikası. Azərbaycanda energetika. Alternativ enerji mənbələri. İqtisadi fəaliyyət, istehsal və onun təşkili formaları. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişafı.
	3	Tətil
	4	Elmi-texniki inqilab (ETİ) və iqtisadiyyat. Dünya təsərrüfatının sahə quruluşu. Elmi-texniki inqilabın dünya təsərrüfatına təsiri. Maddi və qeyri-maddi istehsal sahələri.
Aprel	1	Dünyanın hasilat və emaledici sənayesi. Sənaye sahələrinin yerləşmə prinsipləri. İnsanların alıcılıq qabiliyyəti. Dünyanın kənd təsərrüfatı.
	2	Kənd təsərrüfatı sahələrinin yerləşdirilmə prinsipləri. Bazar iqtisadiyyatı və mülkiyyət formaları. Nəqliyyat coğrafiyası. Turizm coğrafiyası.
	3	Tullantisız texnologiya. Ekoloji mühit və onun mühafizəsi. Qlobal ekoloji proseslər.
	4	Türk dünyası coğrafiyası.
May	1	Təkrar.
	2	Təkrar.
	3	Təkrar.
	4	Təkrar.
İyun	1	Təkrar.
	2	Təkrar.
	3	Təkrar.
	4	Təkrar.